

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande med anledning av väckta motioner om anslag till fullföljande av utredningen och undersökningen rörande vattenavledning från av översvämningar hemsökta marker utefter Emån.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade, lika lydande motioner, nämligen I: 203 av herr *Anderson, Erik, m. fl.*, och II: 303 av herr *Heiding m. fl.* har hemställts, att riksdagen till fullföljande av utredningen och undersökningen rörande vattenavledning från av översvämningar hemsökta marker utefter Emån måtte anslå ett ytterligare belopp av 20,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Över motionerna hava, efter av utskottet därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits den 29 februari 1932 av lantbruksstyrelsen och den 8 mars 1932 av statskontoret.

*Proposition
vid 1930 års
riksdag.*

Till en början vill utskottet erinra, att 1930 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 200) såsom bidrag för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde anvisat ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

I propositionen anförde *departementschefen* följande.

Vad angår översvämningarna vid Emån synes den utredning, som påkallas för klarläggande av därå inverkan förhållanden, komma att sträcka sig längre än vad som i allmänhet torde erfordras vid de vattenavledningsföretag, till vilka bidrag utgå från statens avdiktningsslag. Undersökningarna torde böra omfatta en större del av Emåns vattensystem; och på förhand torde vara svårt att bedöma en blivande omfattning av företaget samt de fastigheter, som skulle bliva beroende därav. Härtill kommer, att det övervägande antalet av de många intressenterna i ett blivande vattenregleringsföretag, såvitt av handligarna i ärendet kan bedömas, utgöres av mindre jordägare. På grund härav och då det knappast torde vara att förvänta, att undersökningarna skola komma till stånd utan att det allmänna träder hjälpende emellan, synas goda skäl föreligga för ett statens ingripande. Det belopp, 4,000 kronor, som äskats i statsbidrag, synes icke föranleda någon erinran. Beloppet, som med hänsyn till nyss åberopade förhållanden torde böra utgå såsom

särskilt anslag, bör ställas till vederbörande länsstyrelses förfogande att användas för avsett ändamål.

I två vid 1931 års riksdag väckta motioner gjordes gällande, att det av 1930 års riksdag anvisade anslaget icke vore tillräckligt för utförande av erforderliga undersökningsarbeten, och hemställde motionärerna i anslutning härtill om anvisande av ett ytterligare anslag av 20,000 kronor.

*Motioner vid
1931 års
riksdag.*

Lantbruksstyrelsen anförde i ett över motionerna avgivet yttrande följande.

*Lantbruks-
styrelsen
1931.*

»Det av 1930 års riksdag anvisade anslaget för utredning beträffande avrinningsförhållandena i Emån avsåg verkställande genom särskilda sakkunniga av en förberedande undersökning, i vad mån på senare år utförda regleringar för kraftändamål av Emåns källsjöar kunnat inverka på åns vattenavföring, speciellt i dess nedre lopp. Syftemålet med undersökningen vore i första hand att utröna, huruvida möjlighet förefunnnes att genom jämkning i de vid dylika regleringar eller eljest meddelade dämmningsbestämmelser åstadkomma en minskning i omfattningen av de under senare år enligt strandägarnas uppfattning ökade översvämningarna av markerna längs ån.

Lantbruksstyrelsen finner för sin del resultatet av ovannämnda undersökning böra avvaktas, innan till prövning upptages frågan om eventuell mellankomst från statens sida för utredning rörande i övrigt erforderliga åtgärder för skyddande av markerna i Emåns dalgång mot av åns vattenstånd orsakad skada.»

I sitt över sistnämnda motioner avgivna utlåtande nr 84 yttrade *jordbruksutskottet*, som visserligen avstyrkte desamma, följande:

*Jordbruksut-
skottet vid
1931 års
riksdag.*

»Med hänsyn till de betydande intressen, som enligt vad av det anförda framgår sättas på spel genom oförmåda ogynnsamma vattenstånds-förhållanden uti ifrågavarande vattendrag, synes det vara av vikt, att undersökningar rörande orsakerna till olägenheterna samt möjligheterna och medlen för deras avhjälpanne med det snaraste äga rum. Med beaktande jämväl av svårigheterna för de till största delen av mindre hemmansägare bestående strandägarna — vilkas ekonomi på sätt ovan nämnts genom Emåns översvämningar blivit allt mer undergrävd — att själva bekosta ifrågavarande undersökningsarbeten, har ovanberörda anslag av riksdagen för ändamålet beviljats.

I motionerna göres emellertid gällande, att det beviljade anslaget är otillräckligt för att möjliggöra utförande av sådana undersökningar, varigenom önskvärd klarhet skulle kunna vinnas med avseende å vad som vore att göra för att rada bot på de nuvarande svårigheterna ävensom beträffande de ekonomiska betingelserna för vidtagande av effektiva åtgärder härför.

På grund av den ställning, som lantbruksstyrelsen i sitt över motionerna avgivna yttrande intagit, har utskottet icke ansett sig böra nu förorda något direkt positivt steg i förevarande avseende, men utskottet är övertygat att Kungl. Maj:t skall hava sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande bekymmersamma förhållanden samt vidtaga de åtgärder, var till omständigheterna kunna anses böra föranleda.»

I de nu väckta motionerna framhålles, att de undersökningar av i Emåns källsjöar m. m. utförda regleringsföretag och deras inverkan på vattenavrinningen i ån, som verkställdes med understöd av år 1930 anvisat statsbidrag å 4,000 kronor, nu böra fortsättas, i vad beträffar nödiga åtgärder till förhindrande av vattenskada längs de sträckor av Emån, som äro mest hemsökta av översvämningar.

Lantbruksstyrelsen har anfört:

Jämväl lantbruksstyrelsen vore av den uppfattningen, att ett fortsättande av nämnda undersökningar torde vara påkallat. Dock borde desamma icke givas större omfattning än vad som kunde erfordras för bestämmande av de på vattenavrinningen i ovan angivna delar av Emån inverkan de faktorerna. Däremot syntes de fortsatta undersökningarna skäligen icke böra avse sådana lokala åtgärder, som för de olika markområdena längs ån kunde vara erforderliga till skydd mot dennas högvatten.

Att i förväg beräkna kostnaderna för den ytterligare utredning i ärendet, som sålunda syntes böra verkställas, vore för lantbruksstyrelsen icke möjligt, då uppgift ännu saknades, bland annat, om vad som åstadkommits medelst det redan anvisade statsbidraget. Lantbruksstyrelsen finge emellertid för sin del tillstyrka, att för ändamålet anvisades för budgetåret 1932/1933 ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor.

Statskontoret har yttrat följande:

Statskontoret ville erinna om, att lantbruksstyrelsen i sitt yttrande över två vid föregående års riksdag väckta motioner av samma innehåll som de nu förevarande på anförda skäl ansett, att under dåvarande förhållanden resultatet av den genom beslut av 1930 års riksdag igångsatta utredningen angående avrinningsförhållandena i Emån först borde avvaktas, innan till prövning upptoges frågan om eventuell mellankomst från statens sida för utredning rörande i övrigt erforderliga åtgärder för skyddande av markerna i Emåns dalgång mot av åns vattenstånd orsakad skada, samt att jordbruksutskottet i sitt yttrande över motionerna på grund av den ställning, som lantbruksstyrelsen i ärendet intagit, icke ansett sig böra då förorda något direkt positivt steg i förevarande avseende. Utskottet vore dock övertygat, att Kungl. Maj:t skulle hava sin uppmärksamhet riktad på ifrågasvarande bekymmersamma förhållanden samt vidtaga de åtgärder, vartill omständigheterna kunde anses böra föranleda.

Med hänsyn till den uppfattning, lantbruksstyrelsen nu intagit till frågan, samt till vad jordbruksutskottet i nämnda utlåtande anfört ansåge sig statskontoret böra tillstyrka det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet.

Att såsom motionärerna föreslagit för ändamålet disponera statens avdiktningensanslag torde av skäl, som närmare framginge av departementschefens uttalande vid framläggande av propositionen nr 200 till 1930 års riksdag angående undersökning rörande vattenavledning från Emåns och Helgeåns vattenområden, icke låta sig göra. Statskontoret ville för sin del föreslå, att det erforderliga anslaget i överensstämmelse med vad som tidigare ägt rum beträffande anslag för liknande ändamål gäves reservationsanslags natur.

Med hänvisning till vad utskottet i sitt ovanberörda utlåtande nr 84 vid 1931 års riksdag anfört rörande ifrågavarande spörsmål och då såväl lantbruksstyrelsen som statskontoret nu tillstyrkt anvisande av ett ytterligare anslag för fortsättande av ifrågavarande undersökningar vill utskottet förorda, att medel beredas till av myndigheterna föreslaget belopp eller 4,000 kronor. På av statskontoret åberopade skäl torde beloppet böra beredas genom anvisande för budgetåret 1932/1933 av ett särskilt extra reservationsanslag.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med anledning av motionerna I:203 och II:303 må såsom bidrag till fortsatt utredning och undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Stockholm den 19 april 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 40.